

Sprawa: Interpelacja nr 3612 w sprawie środków z rządowego Programu Inwestycji Strategicznych przeznaczonych dla województwa podlaskiego
Znak sprawy: FG6.054.4.2024.848.GJF
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 3612 Pana Posła Adama Andruszkiewicza w sprawie środków z rządowego Programu Inwestycji Strategicznych przeznaczonych dla województwa podlaskiego, przedstawiam poniższe stanowisko.

Ad. pyt. 1

W zakresie pytania 1 przekazuje następujące dane:

środki z budżetu państwa dla JST województwa podlaskiego na zadania inwestycyjne (własne, zlecone, porozumienia)

wyszczególnienie	UB 2023 cz. 85/20	uruchomienia z rezerw budżetu państwa (1.01.2023- 12.12.2023)	UB 2024 cz. 85/20	uruchomienia z rezerw budżetu państwa (13.12.2023- 30.06.2024)
	w zł			
budżet środków krajowych	5 242 000,00	27 633 405,38	10 897 000,00	1 985 272,90
współfinansowanie projektów z udziałem środków z UE	41 297 000,00	15 871,90	92 809 000,00	

razem z budżetu państwa	46 539 000,00	27 649 277,28	103 706 000,00	1 985 272,90
-------------------------	---------------	---------------	----------------	--------------

Ponadto w zakresie inwestycji objętych dofinansowaniem z Programu Inwestycji Strategicznych w województwie podlaskim zrealizowano wypłaty (w zł):

Wypłaty zrealizowane od 01.01.2023 do 12.12.2023	
Program	Kwota wypłacona
PIS	829 246 427,09

Wypłaty zrealizowane od 13.12.2023 do 30.06.2024	
Program	Kwota wypłacona
PIS	682 123 279,68
RPOZ	13 538 161,11

Ad. pyt. 2

Rządowy Fundusz „Polski Ład” – Program Inwestycji Strategicznych nie jest zawieszony. Inwestycje objęte promesami w ramach dotychczasowych edycji rozpoczęły się w latach poprzednich, niemniej jednak główne finansowanie tego Programu przypada na rok 2024 i lata następne i jest na bieżąco realizowane. Natomiast na chwilę obecną nie zostały podjęte decyzje odnośnie do kolejnych edycji wymienionego Programu.

Istotne jest, że Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 jest funduszem przepływowym, który nie posiada stałych źródeł finansowania. W celu sfinansowania jakiegoś zadania z tego Funduszu należy ten Fundusz zasilić. Dotychczas finansowanie zadań z tego Funduszu odbywało się poprzez finansowanie dłużne, co oznacza zaciąganie zobowiązań finansowych na lata przyszłe. Oznacza to także, że to obecny Rząd musi zapewnić środki na realizację zadań objętych dofinansowaniem z tego źródła.

Ad. pyt. 3

Zadania inwestycyjne w jednostkach samorządu terytorialnego są w większości przypadków zadaniami własnymi, a zatem finansowanie tych zadań powinno odbywać się z dochodów własnych osiągniętych przez te jednostki. Program Polski Ład jest dodatkowym wsparciem dla jednostek samorządu terytorialnego mając na uwadze odbudowę gospodarki w okresie po pandemicznym.

Ze środków publicznych finansowanych jest szereg Programów dla jednostek samorządu terytorialnego, których podstawy prawne zawarte zostały w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, tj. m.in.:

- art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zgodnie z którym:
 1. Działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, nieujęte w regionalnym programie operacyjnym lub programie służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanym przez zarząd województwa, mogą być finansowane z dotacji celowych budżetu państwa w przypadku, jeżeli działania te:
 - 1) trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub
 - 2) pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa.

2. Przekazanie dotacji celowej, o której mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie umowy zawartej przez:

1) ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, lub

2) właściwego ministra lub właściwego miejscowo wojewodę, po uzyskaniu pozytywnej opinii ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego

- z jednostkami samorządu terytorialnego, na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych,

- art. 42 ust. 2 Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych m.in. z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych, związanych z budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwijaniem sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży a także sportu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz ustawa 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych wskazują, iż JST mogą otrzymywać dotacje celowe w zakresie:
 - dofinansowania programów przyjmowanych przez Radę Ministrów oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w zakresie wsparcia JST w realizacji zadań oświatowych (dofinansowanie zadań własnych),
 - dofinansowania zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (dofinansowanie zadań własnych).
- art. 86 ust. 4 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, w myśl którego na zadania inwestycyjne realizowane przez JST przekazywane są także środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, które są przeznaczane m.in. na przebudowę, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych.
- art. 28 ust. 1a ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej: „Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz za jego zgodą państwowe instytucje kultury, których organizatorem jest ten minister, mogą udzielać dofinansowania, w tym wydatków inwestycyjnych i bieżących, podmiotom prowadzącym działalność w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w tym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej”,
- zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 października 2020 r. o Funduszu Medycznym (Dz.U. z 2024 r. poz. 889) dofinansowanie ze środków subfunduszu rozwoju profilaktyki może być przeznaczone m.in. na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie realizowanego, na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, dofinansowania programów polityki zdrowotnej polegających na profilaktyce zdrowotnej, w określanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia na dany rok obszarach priorytetowych (art. 28).

Dofinansowanie programu polityki zdrowotnej następuje po rozpatrzeniu wniosków o dofinansowanie programów polityki zdrowotnej oraz podjęciu przez ministra właściwego do spraw zdrowia decyzji o dofinansowaniu programu polityki zdrowotnej (art. 30 ust. 3). Przekazanie środków w ramach dofinansowania odbywa się na podstawie umowy zawartej przez Narodowy Fundusz Zdrowia z organem wykonawczym jednostki samorządu terytorialnego(art. 30 ust. 12),

- Realizowany jest również Program wieloletni "Senior+" na lata 2021 - 2025, którego celem jest dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”.

Samorządy z terenu województwa podlaskiego mogą otrzymać wsparcie na dofinansowanie inwestycyjnych zadań własnych JST na podstawie ww. art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030”, będącego aktualizacją programu wieloletniego pn. „Rządowy program rozwoju obszaru Karpat Wschodnich i Rostocza na lata 2023 – 2030”, który pierwotnie obejmował swoim zasięgiem tylko województwa podkarpackie i lubelskie.

Program przyjęty uchwałą nr 182 Rady Ministrów z dnia 6 października 2023 r., pierwotnie koncentrował się jedynie na rozwiązywaniu problemów społeczno-gospodarczych wskazanych obszarów Karpat Wschodnich i Rostocza. Pomijał on kwestie związane z koniecznością podjęcia interwencji mającej na celu poprawę sytuacji wszystkich samorządów leżących bezpośrednio przy północno-wschodniej granicy, ze względu na dotykające je skutki rosyjskiej agresji na Ukrainę.

Zgodnie z uchwałą nr 19 Rady Ministrów dnia 25 marca 2024 r. (M.P. z 2024 r. poz. 235) - wykonawcami Programu są minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz 4 Wojewodowie, w tym Wojewoda Podlaski.

Wnioskodawcą i beneficjentem w ramach Programu mogą być JST, czyli powiaty i poszczególne gminy je tworzące, położone na obszarze objętym Programem, tj. w województwie podlaskim powiaty: augustowski, białostocki, hajnowski, sejneński, siemiatycki, sokólski i suwalski oraz miasto Suwałki.

Zakres przedmiotowy możliwy do objęcia wsparciem w ramach programu obejmuje działania:

- Poprawa infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej i poprawa bezpieczeństwa drogowego,
- Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego,
- Stworzenie warunków do rozwoju zrównoważonej turystyki w oparciu o endogeniczne potencjały,
- Działania służące poprawie stanu infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej w celu zwiększenia dostępności lub jakości usług publicznych.

Zgodnie z przewidzianym w programie podziałem środków na województwa, w roku 2024 dla województwa podlaskiego przewidziana jest kwota 25.000.000 zł. Dotychczas Wojewoda Podlaski nie wystąpił z wnioskiem o udzielenie dotacji celowej w ramach przedmiotowego Programu.

Ponadto obecnie w województwie podlaskim realizowane i finansowane są zadania z udziałem środków z UE.

Wsparcie w ramach programów można będzie otrzymać m.in. na: działalność badawczo-rozwojową w przedsiębiorstwach, rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych, tworzenie terenów inwestycyjnych, energetykę opartą na źródłach odnawialnych, edukację odpowiadającą na potrzeby regionalnego rynku pracy, aktywizację bezrobotnych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Powyższe wsparcie dotyczy:

- programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027,
- programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. Z Programu dofinansowywane będą projekty nastawione na biznes, adaptację

miast do zmian klimatu, rozwój niskoemisyjnej mobilności miejskiej, ochronę bioróżnorodności, rozwój inteligentnych sieci dystrybucji energii, zwiększenie dostępności kolejowej i drogowej oraz rozwój zrównoważonej turystyki..

W obu programach beneficjentami mogą być jst.

Województwo podlaskie było także beneficjentem analogicznych programów z poprzednich perspektyw finansowych z lat 2007-2013 i lat 2014-2020.

Podkreślenia wymaga, że w roku 2024 samorządy dysponują większą pulą środków niż w roku ubiegłym. Na 2024 rok przewidywany jest bowiem znaczny wzrost wpływów z podatków dochodowych, w których jednostki samorządu terytorialnego mają udziały. Przewiduje się, że planowane dochody jednostek samorządu terytorialnego (łącznie z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią) z tytułu udziału we wpływach z PIT będą wyższe o 39,9% od dochodów z 2023 r.

Przewidywany jest również wzrost wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), w których samorządy mają udziały. Prognozuje się, że samorządy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych otrzymają w 2024 r. dochody wyższe o 20,9% od dochodów z 2023 r.

W ustawie budżetowej na rok 2024 przewidziany został także wzrost subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do subwencji zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2023 o 18,3%. W 2024 r. zwiększone zostało także wsparcie dla samorządów w obszarze przedszkoli (o 2,3 mld zł) w związku z podwyżkami wynagrodzeń nauczycieli przedszkolnych tj. zadania które jest zadaniem własnym gmin i sfinansowanie go środkami budżetu państwa już stanowi formę pomocy w wygospodarowaniu środków na inne cele.

Dodatkowo, w roku 2024 jednostki samorządu terytorialnego otrzymały po raz pierwszy środki z tytułu części rozwojowej subwencji ogólnej. W budżecie państwa zaplanowano na ten cel środki w kwocie 3,2 mld zł.

Jednostki samorządu terytorialnego z województwa podlaskiego otrzymały środki z tego tytułu w wysokości:

gminy	71.509.779 zł,
powiaty	19.697.395 zł,
województwo	3.017.804 zł.

Należy również dodać, że w ustawie budżetowej co roku tworzona jest, na podstawie art. 26 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwa subwencji ogólnej z przeznaczeniem na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 3) remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiat

Wysokość rezerwy subwencji ogólnej na rok 2024 została ustalona w kwocie 335.999.000 zł.

Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Infrastruktury dokonał podziału środków ww. rezerwy na rok 2024 w kwocie 302 743 120 zł z przeznaczeniem na

dofinansowanie zadań drogowych spełniających kryteria podziału, z przeznaczeniem na:

- dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu w kwocie 269.568.847,00 zł,
- dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu w kwocie 33.174.273,00 zł.

Należy podkreślić, że w ramach tej rezerwy w 2024 r. środki otrzymały także 4 jednostki samorządu terytorialnego z terenu Województwa Podlaskiego na łączną kwotę 7.362.459 zł, z czego:

- 1) na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu:
 - 1.935.000 zł otrzymało Województwo Podlaskie,
 - 4.075.000 zł otrzymał Powiat Augustowski,
- 2) na dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu:
 - 152.459 zł otrzymało Miasto Białystok,
 - 1.200.000 zł otrzymało Miasto Suwałki.

Ad. pyt. 4

Minister Finansów przygotował projekt ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, który ma na celu wprowadzenie do porządku prawnego regulacji zapewniających stabilny system finansowania jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt tej ustawy wraz z uzasadnieniem, OSR i szczegółowymi wyliczeniami dla każdej jednostki samorządu terytorialnego został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny – <https://legislacja.gov.pl>

Główne cele proponowanych zmian to:

Cel 1 - Wzmocnienie i ustabilizowanie finansów JST poprzez zwiększenie dochodów własnych, od których zależą możliwości realizacji zadań i rozwoju samorządów. Zgodnie z rozwiązaniami proponowanymi w projekcie samorządy będą finansowane głównie dochodami podatkowymi, zaś subwencje z budżetu państwa będą mieć charakter jedynie uzupełniający;

Cel 2 – Oparcie zasilenia finansowego JST na dochodach własnych wynikających z lokalnej bazy podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych, przy czym - co istotne - dochody JST z tytułu udziału w PIT i CIT zostaną ustabilizowane i uwolnione od wpływu zmian podatkowych;

Cel 3 – Obiektywne i algorytmiczne naliczanie środków finansowych dla każdej JST. Konieczne jest przywrócenie systemowi dochodów JST przejrzystości, apolityczności i adekwatności kryteriów podziału środków. Proponowany w projekcie system dochodów JST oparty będzie na obiektywnych parametrach (mierzalnych za pomocą danych statystycznych i niepodatnych na manipulacje);

Cel 4 – Zapewnienie lepszej alokacji środków publicznych. Proponowany w projekcie system dochodów JST będzie uwzględniał specyfikę poszczególnych kategorii JST, obejmując przy tym nie tylko kwestię zróżnicowań dochodowych ale również - pomijaną w obecnym systemie - kwestię potrzeb wydatkowych JST wynikających z realizowanych zadań.

Cel 5 - Uelastycznienie systemu oraz ograniczenie nadmiernie rozbudowanego przepływu środków pomiędzy budżetem państwa a JST. W obecnym systemie dochodów JST, zamożne samorządy dokonują wpłat do budżetu państwa (tzw. janosikowe), a jednocześnie są beneficjentami tych środków. Proponowane w projekcie rozwiązania zmierzają do ograniczenia przepływów środków pomiędzy samorządami a budżetem państwa, tak by samorządy nie dokonywały wpłat do budżetu państwa.

Cel 6 - Zwiększenie wpływu Strony Samorządowej na podział środków dla JST. Projekt przewiduje wprowadzenie do systemu dochodów JST rozwiązań stwarzających możliwość podziału - przy udziale strony samorządowej - środków finansowych w zależności od zmieniających się z roku na rok warunków realizacji zadań w jednostkach samorządu terytorialnego.

Założeniem przygotowywanych zmian jest, aby dochody samorządów zwiększały się w sposób przewidywalny, a nie opierały się na doraźnym wsparciu finansowym. W nowym systemie każda JST będzie mieć dochody nie mniejsze niż w obecnym Systemie.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów